

САВЕЦКАЯ ВЕЛАРУСЬ

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ

ТРЕЦІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

Штодзенная газета.

№ 258 (663). Аўторак, 21-га лістапада 1922 г.

Падпісная плата—

Звычайна—350 р. льготна—250 р.

Плата за абвесткі—300 руб. за радок пятагу.
Сьпешныя—на 50% даражэй.

Плата за публікацыю аб страце дакумантаў:

За 1 дакумант—500 руб.
кожны падатковы—200 руб.
кожны квітаны—100 руб.

Чырвоны і ўтрыманам Сап. Забеспілі—даражэй.
Падпіска і абвесткі прымаюцца у Контр-агенцтве пры Дзяржаўным Выдавецтве.
(Менск, Петрапаўлаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
МЕНСК, Зыгарыўская, 97.

Тав. Сталін аб злучэньні Савецкіх рэспублік*).

На запытаньні карэспандэнта «Правды» аб злучэньні Савецкіх Рэспублік, т. Сталін даў васьм якія тлумачэньні.

Па чыёй ініцыятыве пачаўся рух за злучэньне незалежных рэспублік?

Ініцыятыва руху належыць самім рэспублікам. Яшчэ тры месяцы таму назад віраўнічыя кругі Закаўкаскіх рэспублік паставілі пытаньне аб стварэньні адзінага гаспадарчага фронту савецкіх сацыялістычных рэспублік і аб злучэньні іх у адну саюзную дзяржаву. Тады-жа было перанесена пытаньне на шырокія партыйныя сходы ў некаторых ваколіцах Азэрбэйджану, Грузіі і Армэніі. Як відаць з адпаведных пастановаў, пытаньне выклікала вялікі энтузіязм. Бадай адначасна, з гэтым было паднята пытаньне аб злучэньні на Украіне і Беларусі, якое таксама выклікала сярод партыйных кругоў вельмі прыхільныя адносіны. Гэта становішча казае аб жыццёвасьці руху і аб тым, што пытаньне аб злучэньні рэспублік паднята сьвэчасна.

Чым выкліканы гэты рух, якія яго матывы?

Матывы гэтыя, галоўным чынам, гаспадарчыя. Дапамога сылянскай гаспадарчы, падняцьце прамысловасьці, налішчэньне сродкаў камунікацыі і сувязі, фінансавыя пытаньні, пытаньні аб канцэсіях і іншых эканамічных дагаворах, супольныя выступленьні на заграничных рынках як пакупцы або прадаўцы тавараў,—такія пытаньні і выклікалі рух аб злучэньні Савецкіх рэспублік. Распарушэньне пугтраных гаспадарчых рэсурсаў нашых рэспублік у вышкі грамадзянскай вайны, з аднаго боку, і адсутнасьць якога колечы сур'ёзнага прытоку замежнага капіталу, з другога боку, стварылі такія абставіны, пры якіх ніводная з нашых савецкіх рэспублік ня мае магчымасьці аднавіць сваю гаспадарку сваімі ўласнымі сіламі. Гэта становішча, галоўным чынам, адчуваецца цяпер, калі савецкія рэспублікі ў першы раз пасыла ліквідацыі грамадзянскай вайны пачалі сур'ёзна разрашаць гаспадарчыя пытаньні. І вось тут, у ходзе працы, у першы раз угледзілі ўсе недахвацьці аддзелных ізаляраваных натужнасьцяў паасобных рэспублік, угледзілі неабходнасьць злучэньня гэтых рэспублік, як адзіны пэўны шлях праўдзівай адбудовы прамысловасьці і сылянскай гаспадарчы. Але дзеля таго, каб сапраўды злучыць гаспадарчыя стараньні паасобных рэспублік аж да аб'яднаньня апошніх у адзіную гаспадарчую сувязь, треба стварыць адпаведныя саюзныя, па-

стаянна чынныя, органы, якія патрапяць пакіраваць гаспадарчае жыцьцё гэтых рэспублік па аднаму пэўнаму шляху. Вось дзеля чаго старыя гаспадарчыя і гандлёвыя кантракты гэтых рэспублік паміж сабою аказаліся цяпер нішчымі. Вось дзеля чаго рух за злучэньне рэспублік перарос гэтыя кантракты і паставіў пытаньне аб злучэньні рэспублік.

Ці лічыце вы гэту тэндэнцыю злучэньні зусім новым зьявішчам, або яна мае сваю гісторыю?

Рух у справе злучэньні незалежных рэспублік ня ёсьць нечаканым і «выбіваца» новым. Ён мае сваю гісторыю. У сваім разьвіцьці гэты рух прайшоў ужо дзьве фазы і цяпер ступіў у трэцюю фазу. Першая фаза—гэта 1918—1921 г.г., паласа інтэрвенцыі і грамадзянскай вайны, калі іставаньню рэспублік пагражала сьмяртэльная небяспека і калі яны, гэтыя рэспублікі, прымушаны былі аб'яднацца па вайсковой лініі дзеля таго, каб адбараніць сваё існаваньне. Гэта фаза закончылася вайсковым аб'яднаньнем, вайсковай сувяззю Савецкіх рэспублік. Другая фаза—гэта кавец 1921 і пачатак 1922 г.г., паласа Гэнюі і Гаагі, калі капіталістычныя дзяржавы Заходу, страцішы веру ў сілу інтэрвенцыі, спрабавалі дэбіцца прызнаваньня капіталістычнай уласнасьці ў Савецкіх рэспубліках, ужо не ў вайсковым парадку, а дыпламатычным, калі адзіны дыпламатычны фронт Савецкіх рэспублік зьявіўся тым нямінным сродкам, без якога немагчыма было ўтрыманьне проціў націску заходніх дзяржаў. На гэтым грунце паўстала відомая згоді васьмь незалежных сьброўскіх рэспублік з РСФСР, адбываюцца перад адчыньнем Гэнюэс кай канфэрэнцыі, якую нельга назваць іначай, як дыпламатычным аб'яднаньнем савецкіх рэспублік. Так закончылася другая фаза, фаза дыпламатычнага саюзу нашых рэспублік. Цяпер рух аб'яднаньня нацыянальных рэспублік уступіў у трэцюю фазу, у фазу гаспадарчага злучэньня. Лёгка зразумець, што трэцяя фаза зьявіцца дзьве ранейшыя фазы руху аб'яднаньня.

Ці не вынікае з гэтага, што злучэньне рэспублік закончыцца агульным злучэньнем з Расеяй, зьліяньнем з ёю, як гэта ўчынілася з Далёка-Усходняй Рэспублікай?

Не, так ня мае быць! Паміж ДУР і пайманованымі вышэй нацыянальнымі рэспублікамі існуе прычына розніца: а) у той час, калі першая ства-

рылася штучна (буфер), з прычыны тактычнага характару (думалі, што буржуазна-дэмакратычная форма паслужыць пэўнай гарантыяй проціў імперыялістычных замераў Японіі і іншых дзяржаў), і зусім не па нацыянальных азнаках,—другія, наадварот, паўсталі, як натуральны вынік разьвіцьця адпаведных народнасьцяў, маючы сваёй базай, галоўным чынам, нацыянальную азнаку;

б) у той час, калі ДУР можна скасаваць, не зачэпляючы ніколікі нацыянальных інтарэсаў большасьці яе насельнікаў (бо яны такія-жа расейцы, як і большасьць насельнікаў Расеі), скасаваньне нацыянальнасьці рэспублік зьяўляецца рэакцыянным абсурдам, які вымагае скасаваньня нерасейскіх нацыянальнасьцяў, іхняга абрусеньня, г. з., рэакцыянным доксітоцтвам, што выклікае адказ нават з боку такой нечысьці расейскага патрыятызму, як чорнасоценец Шулгін.

Гэтым і тлумачыцца тое, што ДУР мае часаваньне, як толькі яна ўвэўнілася ў напрыгоднасьці буржуазна-дэмакратычнай формы, як гарантыя проціў імперыялістаў, перайшоўшы ў складную частку Расеі, у вобласьць, накітатт Уралу або Сібіры без Саўнаркму і Ц.В.К., між тым, як нацыянальныя рэспублікі, якія будуцца на зусім іншай базе, ня могуць быць скасаваны, а павінны мець свой Ц.В.К. і Саўнарком, свой нацыянальны грунт, пакуль існуюць іх нарадзішыя нацыянальнасьці, пакуль істае нацыяналізмія мова, нацыянальная культура, быт, звычай і г. д. Вось дзеля чаго аб'яднаньне нацыянальных рэспублік у адну саюзную дзяржаву, ня можа закончыцца злучэньнем, зьліяньнем іх з Расеяй.

Ці скоро зьдзейсьніцца, па вашаму, злучэньне Сав. Рэспублік і якое яго паміжнароднае значэньне?

Я думаю, што гэта адбудзецца хутка. Зусім магчыма, што гэтае злучэньне створыцца адначасна з дзесятым зьездам Саветаў Р.С.Ф.С.Р. Што тычыцца паміжнароднага значэньня гэтага саюзу, дык яно бадай не патрабуе тлумачэньняў. Калі вайсковы саюз савецкіх рэспублік у перыяд грамадзянскай вайны даў нам магчымасьць адбіць вайсковае ўмяшачельства нашых ворагаў, а дыпламатычны саюз гэтых рэспублік у перыяд Гэнюі і Гаагі аблягчыў нам змагаць з дыпламатычным націскам Антанты, дык аб'яднаньне савецкіх рэспублік у адну злучную дзяржаву, безварункова, створыць такую форму ўсестараннага вайскова-гаспадарчага супрацоўніцтва, якая, у корне аблягчышы гаспадарчыя (поспехі савецкіх рэспублік, пераробіць іх у цятадзь проціў капіталізму.

Савецкая улада на Далёкім Усходзе.

Тэлеграма У.Ц.В.К. т. Кабозеву.

МАСКВА, 18-11. Прэзыдыум У.Ц. В. К. паслаў васьм якую тэлеграму старшыне Далёка-Усходняга Рэвалюцыйнага Камітэту т. Кабозеву: У. Ц. В. К. прымае да ведама пастанову народнага збору Д. У. Р. аб самароспуску і далучэньні да Савецкай Расеі. У. Ц. В. К. радасна выслушаў паведамленьне аб гэтым аднадумным жаданьні працоўных Далёкага Усходу Расеі, вызвалены

з пад ярма белавардзёўцаў. Абвешчаючы Д. У. Р., замест акупіраванай чужаземным войскам, неразлучнай часткай РСФСР, Прэзыдыум У.Ц.В.К. запэўвае арганізаваны на Далёкім Усходзе Рэвалюцыйны Камітэт, у складзе старшыні Кабозева і членаў: Янсена, Кубарэвіча, Карыёва, Мацьвеева, Постышава і Кубяка.

Што чуваць заграіцай.

У Польшчы.

«Свабоды» выбараў у Галіччыне.

ВАРШАВА, 17—11. Выбары ў Галіччыне праводзіліся масавымі рэпрэсіямі. Арыштавана болей 20000 чалавек. Палявымі судамі, карацельнымі атрадамі расстраляна шмат вараду. Арыштаваныя ня вызвалены да гэтага часу.

Паны спужаліся.

18 лістапада вызвалены пад залог 50.000 марак заарыштованы дэпутат Сойму Рыбакі. Невялікі лік залогу тлумачыцца перапаходам правіцельства перад абурэньнем рабочых масаў. Сэкратар цэнтральнага выбарчага камітэту саюзу пралетарыяту Дуцінгар вызвалены пад залог у 500.000 марак. Адначасна правіцельства зрабіла шмат новых арыштаў і вобшыкаў у

членаў і прыхільнікаў саюзу пралетарыяту.

Ня прызналі.

Польскае правіцельства не прызнае сапраўднымі выбары ў Вальні, дзе ня выбран у сойм і сенат ні адзін паляк.

Нарадоўцы предаюць.

Забастоўка тэкстыльшчыкаў у Лодзі сьвэрана нарадовай партыяй рабочай, якая паставіла прыняць умовы прадырбміцаў. У Кракае пачалася забастоўка друкаршчыкаў.

Зьвярненьня ўчынілі па-ноў.

Выявілася, што ноччу 30 кастрычніка польскія ўласці арганізавалі ў Львове пагром мейсцовага аддзяленьня саюзу пралетарыяту. Шмат членаў саюзу зьярыштована. З арыштованымі абыходзіліся пазьвярнечнаму, білі прыкладнімі да крыві.

У Нямецчыне.

Да ўрадавага крызісу.

ГАННОВЭР, 17-11. Буно прыняў у прапавіццю зляжыць кабінэт і пачаў перагаворы з правадырамі партыі. Буно дамагаецца стварыць кабінэт, кіруючыся існуючымі адносінамі партыйных сіл рэйхстагу.

У Італіі.

Першыя цьвяткі фашызму.

РЫМ, 17-11. Мусаліні заявіў, што, зьяўляючыся прыхільнікам агульнага галасаваньня, думае аднак, што кваліфікацыйная інтэлігенцыя павінна мець перавагу над нізкім насельненьня. Кабеты не павінны мець права прымаць удзел у выбарах. Мусаліні ня прыняў прадастаўніка генэральнай фэдэрацыі працы Дарэгона, які прыйшоў дзеля высьсьненьня адносікаў фашызмага кабінэту да прафэсыянальнага руху.

Розныя весткі

Расейска-польскія адвочіны.

ВАРШАВА, 17—11. Газета «Кур'ер Параны» піша, што неперазумеьне з Абаленскім будзе лавідзіравана на гэтым тыдні. Паводлу газетных вестак, польскі прадастаўнік у Маскве Бноль мае вернуцца ў Маскву 21-га гэтага месца.

Гандаль з Швэцыяй.

ПЕЦЯРБУРГ, 18-11. У Пецярбург прыехалі прадастаўнікі швэцкай

прамысловасьці, якія купілі ад Наўгародскай губэрскай управы гандлю шмат лёну і пялькі. Першыя партыя ў 30 000 пудоў на гэтых дзях адпраўляецца ў Сталгольм.

Султан уцёк.

НОРДХОЛЬД, 18-11. З Канстантынопаля наведваюць, што султан уцёк на брытанскім вайсковым судне ў Мальту. Султан заявіў, што ён не адмаўляецца ад прастола, а жадае толькі ўхіліцца ад апаскі.

* Т. Сталін зьяўляецца генэральным сэкратаром Ц.К.Р.К.П.

